

Protokoll fra Teams-møte i rovviltnemnda for region 8 – 6.5.2025

Sted: Teams-møte

Tid: tirsdag 6.5.2025 kl. 10–13 (3 timer møte og 2 timer forberedelse)

Deltagere

Rovviltnemnda	Andre
Marlene B. Bråthen, leder Halgeir Strifeldt, medlem Øystein Fossmo, vara	Kato Nilsen, jeger Ann Kristin Bjørnbekk, aktivt rovdyrvern Bianca Wathne Gelink, norsk sau og geit Berit Gjerstad, Mattilsynet Elida Langstein, Næring og rovvilt Ørjan Holm, Norges Miljøvernforbund Ingeborg Nygaard, Bardu kommune Terje Størseth, Lyngen kommune Stina J. Helvin, Dyrøy kommune Rune Håkstad, Troms Bondelag Torill Mørk, Veterinærinstituttet Stig Allas, Talma Sameby Aslat Simma, Lainiovuoma Sameby Magne Asheim, SNO Pär Nilsen, SNO Aase Berg, SFTF Rasmus Høyning, SFTF Andreas Røsæg, SFTF

Sakliste:

26/25 Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 2
27/25 Orienteringer	s. 2
28/25 Saker til informasjon	s. 2
29/25 Kvote for betinget skadefelling av jerv 1.6.2025–15.2.2026	s. 2
30/25 Kvote for lisensfelling av jerv 20.8.2025–15.2.2026	s. 8
31/25 Kvote for betinget skadefelling av ulv 1.6.2025–15.2.2026	s. 15
32/25 Kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2025–15.2.2026	s. 19
33/25 Kvote for lisensfelling av bjørn 21.8.2025–15.10.2025	s. 27
34/25 Anmodning om kvote for betinget skadefelling av gaupe 1.6.2025–15.2.2026	s. 34
35/25 Beredskapsplan rovvilt	s. 38
36/25 Status om konsultasjoner forvaltningsplan for rovvilt	s. 39
37/25 Neste møte	s. 39

26/25 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet den 6.5.2025.

27/25 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Orienteringer fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

28/25 Saker til informasjon

Aktivitetsplan 2025 for Næring og rovvilt

Avgjørelse av klage på kvote for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 8 i 2024–2025

Oppfølging av tiltakspakke om reindrift og energi – FKT-midler til akutte tiltak

Oppfølging av tiltakspakke om reindrift og energi – lisensfelling og kvotejakt

Oppfølging av tiltakspakke om reindrift og energi – søknader om dispensasjoner – skadefelling

Oppfølging av tiltakspakke reindrift og energi – ROS-analyser og informasjon om kadaverfunn

Vedtaksmyndighet for brunbjørn 2025

Vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer

29/25 Kvote for betinget skadefelling av jerv 1.6.2025–15.2.2026

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3, 4 og 7 gir rovviltnemnda for region 8 Statsforvalteren en kvote på ni jerver for betinget skadefelling i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland i perioden 1.6.2025–15.2.2026.

Vedtaket er fattet på grunnlag av at bestandsmålet for jerv i regionen er oppfylt, dokumenterte tap av rein til jerv siste år, samt vitenskapelig- og forvaltningsbasert kunnskap om at et uttak av denne kvoten ikke vil true jerven sin overlevelse, eller genetiske mangfold innenfor naturlige utbredelsesområder.

Fellingstillatelse som gis av Statsforvalteren, skal om mulig gis til et kommunalt/interkommunalt fellingslag.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Lagt frem på møtet 6.5.2025

Per 6.5.2025 er det registrert to ynglinger i Finnmark og to ynglinger i Troms. SNO orienterte om vanskelige registreringsforhold så langt denne sesongen.

Saksfremstilling

Betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

Statsforvalteren kan av eget tiltak eller etter søknad, fatte vedtak om iverksetting av felling, innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for framtidige skader
- mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre at det skytes flere individer enn vedtatt kvote.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Etter rovviltforskriften er landet delt inn i åtte forvaltningsregioner. Hver region har tilhørende nasjonale mål for ynglinger innenfor regionens grense. Troms og Finnmark utgjør region 8, med bestandsmål om ti ynglinger av jerv, hvorav tre ynglinger i Finnmark.

Når bestanden ligger over eller på de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling til Statsforvalteren, for å forhindre skade på bufe eller tamrein. Vurdering av om nemnda har myndighet baseres på tall fra det nasjonale overvåkningsprogrammet. For jerv baseres det på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de siste tre årene. Kvoten for betinget skadefelling gjelder fra og med 1. juni til og med 15. februar. Etter at kvote for lisensfelling er vedtatt, vil dyr som felles på skadefelling belastes lisensfellingskvoten.

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Det er et formalisert samarbeid med region 7. Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- o kvote for jakt på gaupe,
- o kvote for lisensfelling av jerv,
- o kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

I grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda for region 8, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:

- o bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
- o fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
- o føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
- o tapssituasjonen for sau og rein i området

4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.

5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Statsforvalteren på Troms-sida. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Statsforvalteren på Troms-sida i nært samarbeid med Statsforvalteren i Nordland.

6. I de tilfeller der Miljødirektoratet har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at direktoratet fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt direktoratet.

7. Denne avtalen gjelder inntil en av nemndene sier den opp. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker det.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Samarbeidsavtalen med region 7 rører ikke ved bestandsmålene for de ulike regionene, heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland. Når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for rovviltet i området, fastsatt bestandsmål for rovviltet i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Rovviltregistreringer i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles

fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, avgang belastes kvoten for region 8. I dette området er det nemlig i stor grad er de samme rovdyrene som bruker begge sider av grensa, og dermed framstår Rombaken–svenskegrensa mer naturlig som forvaltningsgrense enn fylkesgrensa.

Vurdering av kvote for skadefelling av jerv

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Det er god kunnskap om jervebestanden i Skandinavia. Vi vil vise til: NINA rapport 2535 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2024*, Rovdatas rapport av 15.5.2024 *Bestandstatus gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt*, til NINA Rapport 2500 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2024* samt til *Bestandsovervåking av jerv 2023 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 3 2023*. Videre vil vi vise til NINA Rapport 1200 *Gaupe og jerv i reinbeiteland* samt til MINA fagrapport 89 *Estimates of wolverine, abundance, and population dynamics in Scandinavia, 2014–2023*. Og vi viser til Rovbase for siste oppdateringer om registreringer og avgang av jerv.

De siste årene har den registrerte jervebestanden i region 8 ligget over bestandsmålet. Bestandsmålet er et eksakt mål som det skal tilstrebes å ligge på. Gjennomsnittlig antall registrerte ynglinger over årene 2022–2024 er 12,7. Det var 12 ynglinger i 2022, 15 i 2023 og 11 i 2024. I 2023 og 2024 ble det gjennomført henholdsvis tre og ett hiuttak i regionen, disse i Finnmark. Sekretariatet tar hiuttakene i betraktning, men holder i mente at grunnlaget for neste års bestand er mer enn de tispene som yngler et gitt år.

Bestandsestimat

I NINA rapport 2535, *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2024* presenteres bestandsestimater for Norge og Sverige basert på en romlig fangst-gjenfangstmodell utviklet i RovQuantprosjektet. Her ble bestanden av jerv i Skandinavia estimert til å være mellom 1012 og 1072 individer i overvåkingssesongen 2024. Det er høy presisjon på beregningene, med relativt liten usikkerhet, som også gjelder på rovviltregionsnivå.

I region 8 ble det i 2024 funnet prøver fra 81 jerveindivider (midtpunkt) og bestandsberegningen for 2024 var 84 jerver i regionen og at det var 95 % sikkert at bestanden var mellom 78 og 91 jerver. Estimaten er basert på romlig fangst- gjenfangst, av individer det er plukket skitprøver fra, altså ikke vevsprøver fra døde jerver, videre fungerer estimaten slik at jerver registrert nær grensen til naboland eller naboregion ikke teller like mye som jerver registret lengre fra grensen. Gjennomsnittlig ble hvert registrerte individ representert med 2,7 fungerende prøver i Troms og med 4,6 fungerende prøver i Finnmark. Det må bemerkes at gjenfunnet ikke har en normalfordelingskurve, det blir funnet mange prøver av noen jerv og bare en prøve av andre

Registreringssesongen 2025 har så vidt kommet i gang, per 23.4.2025 er det dokumentert én jerveyngling i Finnmark og to ynglinger er antatt i Troms.

Genetisk variasjon

Analyser har vist at jerven i nord er genetisk forskjellig fra jerv lenger sør. Den genetiske

variasjonen i Troms og Finnmark er relativt lav sammenlignet med mer jervetette områder i Sverige. Dette kan tyde på relativt lave bestander over tid her nord. I NINA rapport 498 fremgår det at det likevel er liten grunn til å bekymre seg over nivået av genetisk variasjon på sikt. Dette siden jerven i Finnmark og Nord-Finland hører til samme delbestand, og at immigranter fra Nord-Finland fra tid til annen potensielt vil kunne ta med seg nytt genetisk materiale fra den mer variable bestanden lenger sør i finsk Karelen.

Tap av sau og rein

I perioden 21.3.2024–20.3.2025 ble 73 undersøkte rein og sau dokumentert eller antatt tatt av jerv, 11 av disse var sau. I perioden 21.3.2023–20.3.2024 ble 119 undersøkte rein og sau dokumentert eller antatt tatt av jerv, to av disse var sau. Tilsvarende i perioden 21.3.2022–20.3.2023 ble 127 undersøkte rein og sau dokumentert eller antatt tatt av jerv, 120 av disse var rein. Det har vært en nedgang i dokumenterte tap til jerv det siste periode. Vi bemerker at det er svært vanskelig å finne kadaver tatt av jerv, og spesielt vanskelig er det i sommersesongen. I perioden angitt for 2022–2023 ble bare 7 av 120 rein funnet i perioden 1.6.2022–30.11.2022, fire av disse i november.

For reindriftsåret 2023/2024 ble 3 246 rein erstattet som drept av jerv i region 8. I 2024 ble det i regionen erstattet 285 sau og lam som drept av jerv.

Samarbeidsområdet mellom region 7 og region 8

I region 7 er det bestandsmål om 10 ynglinger av jerv, det er et mål at jerveynglingene skal spres innenfor A-området for jerv, slik at byrden på beitenæringene fordeles. I Nordland har det de tre siste årene blitt registrert 11 ynglinger av jerv hvert år. I 2024 var det ikke dokumenterte ynglinger av jerv i samarbeidsområdet, men det ble dokumentert fem ynglinger lengre sør i Narvik kommune.

I samarbeidsområdet ble det i desember 2024 dokumentert to rein drept av jerv, og en avlivet rein ble dokumentert skadet av jerv. I desember 2023 ble en rein dokumentert drept av rein, samme i desember 2022 og i desember 2021, samt i januar 2021.

Kunnskapsgrunnlaget

Tradisjonell kunnskap om tap og ulemper jerv forårsaker for beitenæringene står ikke i motsetning til empirisk kunnskap som bidrar til en kvantifisering av omfanget av tap og ulemper. Tross usikkerhet om eksakt omfang, er det ingen tvil om at jerv kan være til betydelig ulempe for beitenæringene med sau og rein, det er den vesentligste årsaken til å vurdere skadefellingskvote, og er derfor vektet tungt. Statsforvalteren har vurdert beslutningsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 som godt i denne saken.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at jerven og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at jerven forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot naturgrunnlaget for samisk kultur jf. naturmangfoldloven § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf.

prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet mener den samlede påvirkningen på økosystemet, ved å regulere jervebestanden rundt nasjonale og regionale bestandsmål er vesentlig. Sekretariatets syn er at det gjennom rovviltforliket av 2011, hvor det nasjonale bestandsmålet for jerv opprettholdes på 39 årlige ynglinger, er foretatt en vurdering av økosystemets samlede belastning. Dette i lys av den todelte målsettingen om beitedyr og rovvilt.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt.

Sekretariatet tilrår en kvote for betinget skadefelling i perioden 1.6–15.2. på ni jerver. Vi vurderer at bestanden hadde tålt en vesentlig høyere kvote enn dette, men at all erfaring tilsier at effektuerte fellingsoppdrag i denne perioden blir færre, og at denne kvoten ikke vil være begrensende ved vurdering av betingede fellingstillatelser. Det er ved lisensfelling bestanden av jerv skal reguleres. Vi bemerker at jerv som felles ved skadefelling etter at lisensfellingskvoten er satt, blir belastet kvote for lisensfelling.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Sekretariatet vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefellingskvote for jerv.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har sekretariatet lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

Erfaringsvis blir det årlig felt få eller ingen jerv på skadefelling der Statsforvalteren har myndighet. Eventuell avgang av jerv ved skadefelling blir belastet den langt høyere kvoten for lisensfelling. I eventuelle vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret vurdering jf. naturmangfoldlovens § 18 og rovviltforskriftens § 9. Sekretariatet tilrår en kvote på ni jerv.

30/25 Kvote for lisensfelling av jerv 20.8.2025–15.2.2026

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

For region 8 og samarbeidsområdet med Nordland settes kvote for lisensfelling jerv i perioden 20.8.2025–15.2.2026 til:

34 jerv, hvorav inntil 19 tisper. Av kvoten kan inntil 13, hvorav inntil 7 tisper felles i jerveprioriterte områder (A-områder).

For Finnmark settes kvoten til 22 jerv, hvorav inntil 12 tisper. Av kvoten kan inntil 7 felles i A-området, hvorav inntil 3 tisper.

For Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes kvoten til 12 jerv, hvorav inntil 7 tisper. Av kvoten kan inntil 6 felles i A-området, hvorav inntil 4 tisper.

Familiegrupper av jerv, (tispe med valper) unntas fra lisensfelling i perioden fra og med 20. august til og med 9. september.

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 10, samt §§ 1, 3, 4 og 7.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32

Lagt frem på møtet 6.5.2025

Per 6.5.2025 er det registrert to ynglinger i Finnmark og to ynglinger i Troms. SNO orienterte om vanskelige registreringsforhold så langt denne sesongen.

Saksfremstilling

Lisensfelling er skademotivert felling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av jervebestanden, slik at bestandsmålet for jerv nås med minst mulig skade for bufe- og tamreinnæringen. Bestandsmålet i Troms og Finnmark er ti ynglinger. Rovviltnemnda har jf. rovviltforskriften § 10 myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv når gjennomsnittet av dokumenterte ynglinger de tre siste år er over bestandsmålet. Lisensfellingsperioden for jerv er fra 20. august til 15. februar.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på jerv gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder. Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge, er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen. Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes. Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn. Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i stortingsmelding nr. 15 (2003–2004), *Rovvilt i norsk natur*, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringene i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter. Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir

grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Det er et formalisert samarbeid med region 7. Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- o kvote for jakt på gaupe,
- o kvote for lisensfelling av jerv,
- o kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

I grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda for region 8, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:

- o bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
- o fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
- o føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
- o tapssituasjonen for sau og rein i området

4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.

5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Statsforvalteren på Troms-sida. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Statsforvalteren på Troms-sida i nært samarbeid med Statsforvalteren i Nordland.

6. I de tilfeller der Miljødirektoratet har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at direktoratet fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt direktoratet.

7. Denne avtalen gjelder inntil en av nemndene sier den opp. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker det.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Samarbeidsavtalen med region 7 rører ikke ved bestandsmålene for de ulike regionene, heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland. Når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for rovviltet i området, fastsatt bestandsmål for rovviltet i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Rovviltregistreringer i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, avgang belastes kvoten for region 8. I dette området er det nemlig i stor grad er de samme rovdirene som bruker begge sider av grensa, og dermed framstår Rombaken–svenskegrensa mer naturlig som forvaltningsgrense enn fylkesgrensa.

Bærekraftig bruk

Tradisjonell kunnskap om tap og ulemper jerv forårsaker for beitenæringene står ikke i motsetning til empirisk kunnskap som bidrar til en kvantifisering av omfanget av tap og ulemper. Tross usikkerhet om eksakt omfang, er det ingen tvil om at jerv kan være til betydelig ulempe for beitenæring med sau og rein, det er den vesentligste årsaken til å vurdere skadefellingskvote, og er derfor vektet tungt.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at jerven og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at jerven forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot naturgrunnlaget for samisk kultur jf. naturmangfoldloven § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og 12 er omtalt i det videre. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Det er god kunnskap om jervebestanden i Skandinavia. Vi vil vise til: NINA rapport 2535 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2024*, Rovdatas rapport av 15.5.2024

Bestandstatus gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, til NINA Rapport 2500 Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2024 samt til Bestandsovervåking av jerv 2023 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 3 2023. Videre vil vi vise til NINA Rapport 1200 Gaupe og jerv i reinbeiteland samt til MINA fagrapport 89 Estimates of wolverine, abundance, and population dynamics in Scandinavia, 2014–2023. Og vi viser til Rovbase for siste oppdateringer om registreringer og avgang av jerv.

Overvåking av jerv

Jervebestanden i Norge blir overvåket ved å registrere hvor mange valpekull som blir født hvert år, og ved å analysere DNA fra jerv. Statens naturoppsyn kontrollerer fra mars og utover våren og sommeren hiplasser hvor det tidligere er registrert at jerv har født valper. Det blir også lagt ned en betydelig innsats i å lete etter hiplasser i nye områder.

DNA-analysene, som på landsbasis årlig gjøres fra mellom 1 200 og 1 500 prøver av jerveekskremitter, gir grunnlag for sikrere estimerer på bestandsstørrelsen, og de gir kunnskap om kjønns sammensetning, inn- og utvandring, overlevelse, reproduksjon og slektskapsforhold. Det blir også utført DNA-analyser av vevsprøver fra alle individene som er felt ved skadefelling eller lisensfelling. Det nasjonale bestandsmålet for jerv er 39 årlige ynglinger. Av disse skal ti være i region 7 og ti i region 8. Av de ti i region 8 skal det være sju i Troms og tre i Finnmark. Bestandsmålet for jerv er fastsatt i forskrift om forvaltning av rovvilt.

Bestandens størrelse

De siste årene har den registrerte jervebestanden i region 8 ligget over bestandsmålet. Bestandsmålet er et eksakt mål som det skal tilstrebes å ligge på. Gjennomsnittlig antall registrerte ynglinger over årene 2022–2024 er 12,7. Det var 12 ynglinger i 2022, 15 i 2023 og 11 i 2024. I 2023 og 2024 ble det gjennomført henholdsvis tre og ett hiuttak i regionen, disse i Finnmark. Sekretariatet tar hiuttakene i betraktning, men holder i mente at grunnlaget for neste års bestand er mer enn de tispene som yngler et gitt år.

I NINA rapport 2535, *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2024* presenteres bestandsestimerer for Norge og Sverige basert på en romlig fangst-gjenfangstmodell utviklet i RovQuantprosjektet. Her ble bestanden av jerv i Skandinavia estimert til å være mellom 1012 og 1072 individer i overvåkingssesongen 2024. Det er høy presisjon på beregningene, med relativt liten usikkerhet, som også gjelder på rovviltregionsnivå.

I region 8 ble det i 2024 funnet prøver fra 81 jerveindivider (midtpunkt) og bestandsberegningen for 2024 var 84 jerver i regionen og at det var 95 % sikkert at bestanden var mellom 78 og 91 jerver. Estimaten er basert på romlig fangst- gjenfangst, av individer det er plukket skitprøver fra, altså ikke vevsprøver fra døde jerver, videre fungerer estimaten slik at jerver registrert nær grensen til naboland eller naboregion ikke teller like mye som jerver registret lengre fra grensen. Gjennomsnittlig ble hvert registrerte individ representert med 2,7 fungerende prøver i Troms og med 4,6 fungerende prøver i Finnmark. Det må bemerkes at gjenfunnet ikke har en normalfordelingskurve, det blir funnet mange prøver av noen jerv og bare en prøve av andre.

Registreringssesongen 2025 har så vidt kommet i gang, per 23.4.2025 er det dokumentert én jerveyngling i Finnmark og to ynglinger er antatt i Troms.

Kjent avgang av jerv

Siden forrige lisensfellingsperiode for jerv startet 20.8.2024 har det i Finnmark vært en kjent avgang av 6 jerver, fire felt ved lisensfelling og to felt av Statens naturoppsyn. I Troms har også avgangen vært 6 jerver, alle felt ved lisensfelling. I Nordland har avgangen i denne perioden vært på 10 jerver, hvorav 2 i Narvik.

Genetisk variasjon

Analyser har vist at jerven i nord er genetisk forskjellig fra jerv lenger sør. Den genetiske variasjonen i Troms og Finnmark er relativt lav sammenlignet med mer jervetette områder i Sverige. Dette kan tyde på relativt lave bestander over tid her nord. I NINA rapport 498 fremgår det at det likevel er liten grunn til å bekymre seg over nivået av genetisk variasjon på sikt. Dette siden jerven i Finnmark og Nord-Finland hører til samme delbestand, og at immigranter fra Nord-Finland fra tid til annen potensielt vil kunne ta med seg nytt genetisk materiale fra den mer variable bestanden lenger sør i finsk Karelen.

Tap av sau og rein

I perioden 21.3.2024–20.3.2025 ble 73 undersøkte rein og sau dokumentert eller antatt tatt av jerv, 11 av disse var sau. I perioden 21.3.2023–20.3.2024 ble 119 undersøkte rein og sau dokumentert eller antatt tatt av jerv, to av disse var sau. Tilsvarende i perioden 21.3.2022–20.3.2023 ble 127 undersøkte rein og sau dokumentert eller antatt tatt av jerv, 120 av disse var rein. Det har vært en nedgang i dokumenterte tap til jerv den siste perioden. Vi bemerker at det er svært vanskelig å finne kadaver tatt av jerv, og spesielt vanskelig er det i sommersesongen. I perioden angitt for 2022–2023 ble bare 7 av 120 rein funnet i perioden 1.6.2022–30.11.2022, fire av disse i november.

For reindriftsåret 2023/2024 ble 3 246 rein erstattet som drept av jerv i region 8. I 2024 ble det i regionen erstattet 285 sau og lam som drept av jerv.

Sekretariatet viser til brev fra KLD, datert 30. september 2024, Oppfølging av tiltakspakke om reindrift og energi – lisensfelling og kvotejakt, hvor det vises til hastetiltak nr. 4:

«I reinbeitedistrikter som er særlig utsatte og som har store tap til rovvilt bør det så langt det er mulig legges til rette for presise tapsforebyggende uttak av rovdyr gjennom kvotejakt/lisensfelling.»

Sekretariatet ser ikke at det å differensiere kvoter for lisensfelling mellom reinbeitedistrikter vil kunne bidra til mer presise tapsforebyggende uttak. Der det er jerv i region 8 er det også tamrein. I Finnmark har det historisk blitt felt få jerv på lisensfelling, tross en høy kvote. I Troms fylles kvoten enkelte år i A-området, og/eller at hunndyrkvoten fylles. Lisensfelling jerv er ikke et effektivt nok virkemiddel til å styre presise uttak på en finere skala enn mellom A- og B-områder.

Samarbeidsområdet mellom region 7 og region 8

I region 7 er det bestandsmål om 10 ynglinger av jerv. Det er et mål at jerveynglingene skal spres innenfor A-området for jerv, slik at byrden på beitenæringene fordeles. I Nordland har det de tre siste årene blitt registrert 11 ynglinger av jerv hvert år. I 2024 var det ikke dokumenterte ynglinger

av jerv i samarbeidsområdet, men det ble dokumentert fem ynglinger lengre sør i Narvik kommune.

I samarbeidsområdet ble det i desember 2024 dokumentert to rein drept av jerv, og en avlivet rein ble dokumentert skadet av jerv. I desember 2023 ble en rein dokumentert drept av rein, samme i desember 2022 og i desember 2021, samt i januar 2021.

Vurdering av beslutningsgrunnlaget

Statsforvalteren har vurdert beslutningsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 som godt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet mener den samlede påvirkningen på økosystemet, ved å regulere jervebestanden rundt nasjonale og regionale bestandsmål er vesentlig. Sekretariatets syn er at det gjennom rovviltforliket av 2011, hvor det nasjonale bestandsmålet for jerv opprettholdes på 39 årlige ynglinger, er foretatt en vurdering av økosystemets samlede belastning. Dette i lys av den todelte målsettingen om beitedyr og rovvilt.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt.

Sekretariatet legger til grunn at rovviltnemnda med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

I region 8 og samarbeidsområdet med Nordland er det mange jerver som bruker både A- og B-områder. Ved lisensfelling av jerv er det avgjørende at åteplassen er slik plassert at jerven kommer på denne. I Troms ser vi at flere åteplasser like innenfor A-området for jerv er effektive. Det er viktig for å begrense jervens utbredelse i B-områdene og for å kunne regulere jervebestanden på bestandsmålet at det er kvote for felling på disse strategisk viktige åteplassene. I Troms felles de fleste jerver i et belte i ytre A-område. Det felles få jerv langt inn i A-områdene, da det i det vesentlige er fjellområder der lisensfelling med åte og skjul/åtebu er mer krevende.

I Finnmark har det så langt vært få jerver som felles ved lisensfelling, men siste lisensfellingsperiode ble det felt fire jerv i Finnmark.

Da det per i dag er stor usikkerhet om antall ynglinger som vil bli registrert inneværende sesong, og at antall registrerte ynglinger var lavere i 2024 enn 2023, og at også antall dokumenterte tap til jerv gikk ned fra 2023 til 2024 anbefaler sekretariatet en noe mer restriktiv kvote enn foregående år. Samtidig ser vi til begrenset uttak av forrige kvote når vi anbefaler kvoten for tisper og kvote innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Bestandsestimatet i 2024 var tilsvarende estimatet for 2023. En stor andel hunner ved DNA-funn og i estimert bestand både i region 7 og 8 (Tabell 4, NINA rapport 2535) gir potensiale for vekst i bestanden.

Med mål om at det skal være 10 ynglinger av jerv i regionene 7 og 8 i 2026, innstiller sekretariatet på at kvote for lisensfelling av jerv settes til 34 jerv, hvorav inntil 19 tisper. Av kvoten kan inntil 13, hvorav inntil 7 tisper felles i jerveprioriterte områder (A-områder).

For Finnmark settes kvoten til 22 jerv, hvorav inntil 12 tisper. Av kvoten kan inntil 7 felles i A-området, hvorav inntil 3 tisper.

For Troms og samarbeidsområdet med Nordland settes kvoten til 12 jerv, hvorav inntil 7 tisper. Av kvoten kan inntil 6 felles i A-området, hvorav inntil 4 tisper.

For å motvirke negative virkninger på jervevalpenes overlevelse ved uttak av mordyr unntas familiegrupper av jerv, (tipe med valper) fra lisensfelling i perioden fra og med 20. august til og med 9. september.

31/25 Kvote for betinget skadefelling av ulv 1.6.2025–15.2.2026

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4 gir rovviltnemnda for region 8 Statsforvalteren en kvote på fire ulver for betinget skadefelling i perioden 1.6.2025–15.2.2026.

Fellingstillatelse som gis av Statsforvalteren, skal om mulig gis til et kommunalt/interkommunalt fellingslag.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Saksfremstilling

Betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

Statsforvalteren kan av eget tiltak eller etter søknad, fatte vedtak om iverksetting av felling, innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for framtidige skader
- mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre at det skytes flere individer enn vedtatt kvote.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Etter rovviltforskriften er landet delt inn i åtte forvaltningsregioner. Hver region har tilhørende nasjonale mål for ynglinger innenfor regionens grense. Troms og Finnmark utgjør region 8, her er det ikke mål om ynglinger av ulv.

Når bestanden ligger over eller på de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region kan en rovviltnemnd, tildele kvote for betinget skadefelling til Statsforvalteren, for å forhindre skade på bufe eller tamrein. Vurdering av om nemnda har myndighet baseres på tall fra det nasjonale overvåkningsprogrammet. Da regionen ikke har mål om ynglinger av ulv er det rovviltnemnda som har myndighet.

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Det er et formalisert samarbeid med region 7. Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- o kvote for jakt på gaupe,
- o kvote for lisensfelling av jerv,
- o kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

I grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda for region 8, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:

- o bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
- o fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
- o føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
- o tapssituasjonen for sau og rein i området

4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.

5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Statsforvalteren på Troms-sida. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Statsforvalteren på Troms-sida i nært samarbeid med Statsforvalteren i Nordland.

6. I de tilfeller der Miljødirektoratet har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at direktoratet fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt direktoratet.

7. Denne avtalen gjelder inntil en av nemndene sier den opp. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker det.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Samarbeidsavtalen med region 7 rører ikke ved bestandsmålene for de ulike regionene, heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland. Når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for rovviltet i området, fastsatt bestandsmål for rovviltet i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Rovviltregistreringer i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, avgang belastes kvoten for region 8. I dette området er det nemlig i stor grad er de samme rovdyrene som bruker begge sider av grensa, og dermed framstår Rombaken–svenkegrensa mer naturlig som forvaltningsgrense enn fylkesgrensa.

Vurdering av kvote for skadefelling av ulv

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8.

Det er god kunnskap om ulvebestanden i Skandinavia, sekretariatet vil vise til rapporter tilgjengelig på www.rovdata.no: blant dem *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2023-2024 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 1 2024*.

Tradisjonell kunnskap om tap og ulemper ulv forårsaker for beitenæringene står ikke i

motsetning til empirisk kunnskap som bidrar til en kvantifisering av omfanget av tap og ulemper. Tross usikkerhet om eksakt omfang, er det ingen tvil om at ulv kan være til betydelig ulempe for beitenæringer med sau og rein, det er den vesentligste årsaken til å vurdere skadefellingskvote, og er derfor vektet tungt. Statsforvalteren har vurdert beslutningsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 som godt i denne saken.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at ulven og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at ulven forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot naturgrunnlaget for samisk kultur jf. naturmangfoldloven § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Høst/vinter 2018 ble det felt to ulver ved skadefelling i Finnmark. Januar 2019 ble det gitt skadefellingstillatelse på en ulv i Pasvik, denne ble ikke felt. I mars og i september 2021 ble det dokumentert ulv i Sør-Varanger, her ble det også dokumentert ulv i oktober og desember 2022. I desember 2022 ble det felt en ulv ved skadefelling i Kautokeino. I 2024 og 2025 er det dokumentert ulv og ulveskader på rein i Sør-Varanger.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet mener den samlede påvirkningen på økosystemet, ved å regulere ulvebestanden til å være innenfor ulvesonen er vesentlig. Sekretariatets syn er at det gjennom rovviltforliket av 2011, med videre evaluering og revidert mål, er foretatt en vurdering av økosystemets samlede belastning. Dette i lys av den todelte målsettingen om beitedyr og rovvilt. Det er ikke bestandsmål for ulv i region 8. Dersom det oppstår skadesituasjon på grunn av ulv skal det vurderes om denne må felles. Dette vil true artens overlevelse i regionen som er et naturlig utbredelsesområde for ulv og kan redusere sjansen for å opprettholde ønsket genetisk mangfold hos ulv. Siden det ikke er satt mål om ulv i region 8 er dette imidlertid i tråd med gjeldene politikk og en aksept for at det ikke skal være ynglende ulv her. Region 8 er geografisk nærmere den finsk-russiske bestanden enn den svensk-norske bestanden. Fra en tettere finsk-russisk ulvebestand er ikke veien om region 8 den korteste veien til den svensk-norske bestanden.

Dersom beslutningsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig, kommer naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) til anvendelse. Beslutningsgrunnlaget blir vurdert som godt, føre-var-prinsippet blir dermed ikke tillagt vesentlig vekt.

Sekretariatet vil understreke viktigheten av eventuelt genetisk verdifulle individer, og at dette må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Vi mener likevel det er riktig å ha en skadefellingskvote på ulv, dette sett opp mot tapspotensialet som ligger i ev. ulv i reinbeiteland, eller i sauebeiter. Sekretariatet vil tilrå en betinget skadefellingskvote på tre ulver.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Sekretariatet vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefellingskvote for ulv.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har

sekretariatet lagt til grunn at nasjonal forvaltning, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

Det er ikke bestandsmål for ulv i region 8. I eventuelle vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret vurdering jf. naturmangfoldlovens 18 og rovviltforskriftens § 9. Sekretariatet innstiller om en kvote på fire ulver for betinget skadefelling.

32/25 Kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2025–15.2.2026

– Vedtak –

Rovviltnemnda tar i betraktning at en liten hannbjørn er skutt på skadefelling i Sør-Varanger, dette etter at saksfremstillingen ble skrevet. Rovviltnemndas vurdering er at dette uttaket har minimal, om noen påvirkning på bestandsutviklingen for bjørn i regionen. Med denne vurdering vedtar rovviltnemnda innstillingen uten å trekke fra bjørnen som ble felt 29.4.2025.

– Innstilling til vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4 gir rovviltnemnda for region 8 Statsforvalteren en kvote på fem bjørner for betinget skadefelling i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland i perioden 1.6.2025–15.2.2026.

Binne med unge/r samt unge/r binne går sammen med er unntatt fra kvote for betinget skadefelling av bjørn. I tilfeller der det søkes om felling av binne og/eller unge/r der binne og unge/r går sammen, så skal søknaden rettes til Miljødirektoratet.

De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt (tilleggs vilkår jf. brev fra Klima- og miljødepartementet datert 12. juli 2024 om avgjørelse av klager på vedtak om kvote og supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 8.)

Fellingstillatelse som gis av Statsforvalteren, skal om mulig gis til et kommunalt/interkommunalt fellingslag.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Saksfremstilling

Bestanden av bjørn i region 8 er under bestandsmålet. Når regionen ikke har nådd bestandsmålet for bjørn, og det heller ikke er beregnet 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge, er det Miljødirektoratet som har myndighet til å sette kvote for betinget skadefelling. Om nemnda har myndighet jf. rovviltforskriften § 7, er for bjørn basert på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Sekretariatet viser til brev fra KLD av 19. mai 2023 «Vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer» hvor rovviltnemda i region 8 ble overført vedtaksmyndighet for brunbjørn på bakgrunn av at bestanden nasjonalt ble beregnet til 9,5 ynglinger og at det vil si 10 ynglinger med normale avrundingsregler. Ifølge *NINA rapport 2594 DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2024* er beregnet antall i landet nå 11,4 ynglinger, og i region 8 har beregnet antall ynglinger de tre siste årene gått opp fra 3,0 til 3,1 og sist til 3,3.

Sekretariatet viser til brev fra KLD av 28. april 2025 om vedtaksmyndighet for brunbjørn 2025. I brevet viser KLD til retningslinjer gitt i brev av 19. mai 2023, og at der en rovviltnemnd har vedtaksmyndighet for brunbjørn uten at det regionale bestandsmålet er nådd, skal nemndene forvalte brunbjørn i samsvar med disse retningslinjene.

I brev om vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer går det frem at

«Dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelse om felling»

Sekretariatet vil unngå usikkerhet om hvem som skal svare på søknad om felling, der binne og unge/r går sammen. Jf. § 13 i forskrift om forvaltning av rovvilt har Miljødirektoratet

«(...) myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter denne bestemmelsen dersom situasjonen tilsier det, jf. viltloven § 12. Myndigheten gjelder hele året (...)».

Med den bakgrunn vil vi presisere at

Binne med unge/r samt unge/r binne går sammen med er unntatt fra kvote for betinget skadefelling av bjørn. I tilfeller der det søkes om felling av binne og/eller unge/r der binne og unge/r går sammen, så skal søknaden rettes til Miljødirektoratet.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har forpliktet seg til å ta vare på bjørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer og lovgrunnlag

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Forliket innebar at det nasjonale bestandsmålet for bjørn ble endret fra 15 årlige ynglinger til 13 årlige ynglinger. Antall hannbjørn skal ikke overstige 1,5 ganger antallet binner. Forvaltningen av bjørn overføres til de regionale rovviltneemndene når ti ynglinger av bjørn er nådd. Antall ynglinger nasjonalt er beregnet til 11,4. Rovviltneemda i region 8 myndighet til å vedta skadefellingskvote for bjørn.

Den todelte målsettingen

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet bjørn, og dens genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at bjørn forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige

utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og 12 er omtalt videre i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det er god kunnskap om bjørnebestanden i Skandinavia og i region 8. Statsforvalteren visert til overvåkingsresultater og rapporter på Rovdata, blant annet *NINA rapport 2594 DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2024*.

Bestandsmål og ynglinger

I forvaltningsplanen fra 2013 har rovviltnemnda fordelt målet om totalt 6 årlige ynglinger innen A-områdene for bjørn i region 8: én i indre Troms, tre i Anarjohka (Karasjok og Kautokeino) samt to ynglinger i Pasvik, Sør-Varanger kommune.

Siste års minsteestimat for antall bjørneynglinger i region 8 har bjørnekullsimuleringsmodellen (BKS-modellen), utviklet av det Skandinaviske bjørneprosjektet, beregnet til 3,3 ynglinger (NINA rapport 2594). Dette mot 3, i 2023, 3,0 i 2022, 2,9 i 2021 og 2,5 i 2020. I Troms har det de siste årene vært en nedgang i registrerte individer, mens trenden i Finnmark har vært stigende.

Med bakgrunn i metoden som brukes for å beregne antall ynglinger i bestanden, så vil hunnbjørner som er etablert et godt stykke inn i landet bety mye mer ved beregning av ynglinger enn binner som registreres nært landegrensene. Dette gjør at ynglinger som registreres i A-området i Sør-Varanger, østre Karasjok og indre Troms, samt registrerte binner i Tanadalen (B-område) og sørlige Kautokeino i stor grad vil forventes å bruke store deler av tiden sin ute av Norge. Dermed vil det gjennom registrering og observasjoner ofte observeres flere ynglinger enn det som beregnes da de ikke oppholder seg i Norge hele sesongen.

Bestandssituasjon

Ifølge NINA rapport 2594, *DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge 2024*, ble det i 2024 registrert 76 forskjellige individer i Region 8. Av totalt 291 fungerende DNA-prøver som gav treff på individ ble det registrert 41 hannbjørner og 35 hunnbjørner. Det er mange av disse individene

som vi deler med naboland. På bakgrunn av manglende DNA-materiale fra Sverige, Finland og Russland kan man imidlertid ikke kvantifisere disse. Alle A-områdene for bjørn i region 8 ligger langs grensa. Vi antar derfor at enkelte individer vi registrerer i Norge oppholder seg helt eller delvis i andre land noen sesonger.

De siste årene har spesielt hårfelleprosjektene bidratt til en mer systematisk innsamling av DNA fra bjørner i østre del av Karasjok, både i A- og B-området. Dette har gitt mye kunnskap om den lokale bjørnebestanden og områdebruken deres på norsk side. Vi vet også gjennom slektskapsanalyser at det er flere av ynglingene som har tilknytning til «finske» hannbjørner.

I Sør-Varanger er det årlig ynglinger som registreres utenfor A-området på Jarfjordfjellet inn til Russergrensa. Vest for Munkefjordelva er det også årlige ynglingsobservasjoner. De ynglende binnene ved Munkefjordelva er kjente, godt voksne binner som har vært registrert over mange år i den vestligste utstrekningen av A-området og B-området i kommunen.

Betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

Statsforvalteren kan av eget tiltak eller etter søknad, fatte vedtak om iverksetting av felling, innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for framtidige skader
- mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre at det skytes flere individer enn vedtatt kvote.

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Det er et formalisert samarbeid med region 7. Rovviltnemndene i region 7 og 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:
 - o kvote for jakt på gaupe,
 - o kvote for lisensfelling av jerv,

o kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

I grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda for region 8, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.

3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:

- o bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
- o fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
- o føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
- o tapssituasjonen for sau og rein i området

4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.

5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Statsforvalteren på Troms-sida. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Statsforvalteren på Troms-sida i nært samarbeid med Statsforvalteren i Nordland.

6. I de tilfeller der Miljødirektoratet har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at direktoratet fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt direktoratet.

7. Denne avtalen gjelder inntil en av nemndene sier den opp. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker det.

Utdypende om samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Samarbeidsavtalen med region 7 rører ikke ved bestandsmålene for de ulike regionene, heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange ynglinger en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland. Når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for rovviltet i området, fastsatt bestandsmål for rovviltet i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Rovviltregistreringer i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall ynglinger i region 8, de telles fortsatt inn i antall ynglinger i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, avgang belastes kvoten for region 8. I dette området er det nemlig i stor grad er de samme rovdirene som bruker begge sider av grensa, og dermed framstår Rombaken–svenskegrensa mer naturlig som forvaltningsgrense enn fylkesgrensa.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren vurderer at kunnskapen om bjørnebestanden i regionen er god jf. naturmangfoldloven § 8 og at naturmangfoldlovens § 9 derfor ikke kommer til anvendelse.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Statsforvalteren er av oppfatningen at det gjennom nasjonale og regionale bestandsmål for bjørn, samt den todelte målsetningen er gjort en vurdering av økosystemets samlede belastning. Videre vurderer Statsforvalteren at et uttak av 3 bjørn, derav inntil to binner ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivarettatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Både i Finnmark og Troms er det kalvingsområder for rein i A-områder for bjørn. Sekretariatet er kjent med *Rapport frå Viltskadecenter 2012:6*, fra samarbeidsprosjektet mellom Viltskadecenter, Det skandinaviske bjørneprosjektet, Udtja skogsameby og Gällivare skogsameby (Støen, O.G. et al. 2022, Brown bear predation on semi-domesticated reindeer and depredation compensations) som har sett på bjørnepredasjon på rein og potensielle effekter av tre forebyggende tiltak. I tillegg har vi sett til NINA rapport 2585, Bjørnens predasjon på tamrein.

Tall fra bjørn- og tamreinprosjektene i Sverige viser at det er stor individuell forskjell på bjørner sin drapstakt. Statsforvalteren mener bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein. Endringer i klima og en stigende bestand gjør at vi opplever en større konflikt mellom reindrift og bjørn enn tidligere, i både tid og rom.

Det oppstår akutte skadesituasjoner med bjørn hvert år i B-området for bjørn i rovviltregion 8.

Våren/forsommeren 2024 ble fire bjørner felt ved skadefelling i Finnmark.

I Finnmark så det ut til at bestanden i 2023 hadde en uvanlig rask nordlig forflytning, og det ble flere skadesituasjoner med bjørn i sauebeiter i Nesseby, Sør-Varanger og Tana. I Troms var det i 2023 tap av sau til bjørn i Storfjord og Bardu.

Våren 2023 ble 24 rein dokumentert drept av bjørn i Karasjok.

Våren 2022 ble én reinkalv dokumentert drept av bjørn i Jarfjord, Sør-Varanger. Det ble også funnet flere bjørneruker med rester av rein i. Her ble det felt en bjørn fra helikopter. I løpet av beitesesongen ble 38 sau dokumentert/antatt drept av bjørn, alle disse var i Tana kommune. Her ble det påvist 2 skadegjørende bjørner, den ene ble felt.

Våren 2021 ble to reinkalver dokumentert drept av bjørn i kalvingsområde i Karasjok i B-området. I løpet av beitesesongen 2021 ble 66 sau dokumentert/antatt drept av bjørn, 16 av disse i Sør-Varanger, resterende i Bardu, Lavangen og Salangen. Fem sau ble også dokumentert drept av bjørn i samarbeidsområdet med Nordland, i Kvanndalen i Narvik. I 2021 ble det ved skadefelling felt en hannbjørn i Salangen, en hannbjørn og en binne i Bardu og en hannbjørn i Sør-Varanger.

Våren 2020 ble to voksne rein dokumentert/antatt drept av bjørn i Karasjok og to voksne rein ble dokumentert/antatt drept av bjørn i Sør-Varanger. I 2020 ble åtte sau dokumentert/antatt drept av bjørn i Bardu.

I Evenes ble det dokumentert/antatt sju bjørnedrepte sau i juni 2019, det ble i samme skadesituasjon også dokumentert/antatt tre i Tjeldsund kommune. skadevolder ble felt ved skadefelling. Etter dette har det ikke vært dokumentert tap til bjørn i dette området, eller ellers i samarbeidsområdet.

I Sør-Varanger ble 28 sau dokumentert/antatt drept av bjørn sommeren 2019. Her ble tre bjørner felt ved skadefelling. Høsten 2019 ble to sau dokumentert/antatt drept av bjørn i Bardu.

I 2024 ble det felt fire bjørner, hvorav én voksen hunnbjørn. I 2023 var det ikke kjent avgang av bjørn i region 8. Over årene (2019-2022) ble det skutt 9 bjørner i region 8 på skadefelling, som gir et snitt på over 2 bjørn per sesong. Tre av disse har vært binner, hvorav to var 3 år eller yngre. I Finnmark viser DNA-prøver fra skadesituasjoner for sau og vevs-prøver fra de felte bjørnene at det stort sett dreier seg om hann-bjørner, ofte unge. Dette har tett sammenheng med at sau på beite og kalvingsland primært ligger i B-området. Utviklingen i bjørnebestanden viser gjennom DNA-registreringer at binnefronten og den faste forekomsten av bjørn nærmer seg områdene med sau på beite i B-området i Finnmark.

I løpet av de siste 6 årene har vi registrert et tilfelle hvor en bjørnunge er drept av et annet dyr. Ut over dette kjenner vi kun til bortgang av bjørn gjennom skadefelling. Ved å se på prøver samlet gjennom DNA-overvåkingen, finner vi at en stor andel av ungene, som vi ved hjelp av DNA- og fotodokumentasjon er sikre på at er årsunger, har blitt funnet igjen påfølgende år. Så det kan tyde på at overlevelsen de første 3 årene blant bjørnunger har vært god de siste årene.

Konklusjon

Bjørnebestanden i regionen er i svak vekst. Antall situasjoner med bjørn som tar sau i beiteområder for sau, samt antall situasjoner med bjørn i reinflokkene har vært økende de siste årene, og det er å forvente at trenden vil vedvare.

Sekretariatet innstiller om en kvote på fem bjørner for betinget skadefelling i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland i perioden 1.6.2025–15.2.2026.

Binne med unge/r samt unge/r binne går sammen med er unntatt fra kvote for betinget skadefelling av bjørn. I tilfeller der det søkes om felling av binne og/eller unge/r der binne og unge/r går sammen, så skal søknaden rettes til Miljødirektoratet.

De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt (tilleggsvilkår jf. brev fra Klima- og miljødepartementet datert 12. juli 2024 om avgjørelse av klager på vedtak om kvote og supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 8.) Dette vilkåret er i særdeleshet viktig i Troms, fordi Troms har få registrerte binner de siste årene.

33/25 Kvote for lisensfelling av bjørn 21.8.2025–15.10.2025

– Vedtak –

Rovviltnemnda tar i betraktning at en liten hannbjørn er skutt på skadefelling i Sør-Varanger, dette etter at saksfremstillingen ble skrevet. Rovviltnemndas vurdering er at dette uttaket har minimal, om noen påvirkning på bestandsutviklingen for bjørn i regionen. Med denne vurdering vedtar rovviltnemnda innstillingen uten å trekke fra bjørnen som ble felt 29.4.2025.

– Innstilling til vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 7 og § 10 jf. §§ 1, 3 og 4 åpner rovviltnemnda for lisensfelling i:

Finnmark:

Kvote på 4 bjørn i B-området i Finnmark, hvorav inntil 2 binner. Nemnda åpner ikke for jakt i A-området. Lisensfelling blir stoppet i Finnmark dersom det blir felt to binner, uavhengig av hvor i B-området felling skjer. Binne med unge/r samt unge/r binne går sammen med er unntatt fra kvote for lisensfelling av bjørn.

Troms:

Rovviltnemnda i region 8 åpner ikke for lisensfelling i Troms.

Uttak av bjørn ved skadefelling og annen irregulær avgang etter tidspunktet for nemndas vedtak belastes lisensfellingskvoten.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Saksfremstilling

Bestanden av bjørn i region 8 er under bestandsmålet. Når regionen ikke har nådd bestandsmålet for bjørn, og det heller ikke er beregnet 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge, er det Miljødirektoratet som har myndighet til å sette kvote for betinget skadefelling. Om nemnda har myndighet jf. rovviltforskriften § 7, er for bjørn basert på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Sekretariatet viser til brev fra KLD av 19. mai 2023 «Vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer» hvor rovviltnemnda i region 8 ble overført vedtaksmyndighet for brunbjørn på bakgrunn av at bestanden nasjonalt ble beregnet til 9,5 ynglinger og at det vil si 10 ynglinger med normale avrundingsregler. Ifølge *NINA rapport 2594 DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2024* er beregnet antall i landet nå 11,4 ynglinger, og i region 8 har beregnet antall ynglinger de tre siste årene gått opp fra 3,0 til 3,1 og sist til 3,3. Rovviltnemnda i region 8 har myndighet til å vedta lisensfellingskvote for bjørn.

Sekretariatet viser til brev fra KLD av 28. april 2025 om vedtaksmyndighet for brunbjørn 2025. I

brevet viser KLD til retningslinjer gitt i brev av 19. mai 2023, og at der en rovviltnemnd har vedtaksmyndighet for brunbjørn uten at det regionale bestandsmålet er nådd, skal nemndene forvalte brunbjørn i samsvar med disse retningslinjene.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har forpliktet seg til å ta vare på bjørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer og lovgrunnlag

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Forliket innebar at det nasjonale bestandsmålet for bjørn ble endret fra 15 årlige ynglinger til 13 årlige ynglinger. Antall hannbjørn skal ikke overstige 1,5 ganger antallet binner. Forvaltningen av bjørn overføres til de regionale rovviltnemndene når ti ynglinger av bjørn er nådd. Antall ynglinger nasjonalt er beregnet til 11,4.

Den todelte målsettingen

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe

konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål og ynglinger

I forvaltningsplanen fra 2013 har rovviltneemnda fordelt målet om totalt 6 årlige ynglinger innen A-områdene for bjørn i region 8: én i indre Troms, tre i Anarjohka (Karasjok og Kautokeino) samt to ynglinger i Pasvik, Sør-Varanger kommune.

Siste års minsteestimat for antall bjørneynglinger i region 8 har bjørnekullsimuleringsmodellen (BKS-modellen), utviklet av det Skandinaviske bjørneprosjektet, beregnet til 3,3 ynglinger (NINA rapport 2594). Dette mot 3,1 i 2023, 3,0 i 2022, 2,9 i 2021 og 2,5 i 2020. I Troms har det de siste årene vært en nedgang i registrerte individer, mens trenden i Finnmark har vært stigende.

Med bakgrunn i metoden som brukes for å beregne antall ynglinger i bestanden, så vil hunnbjørner som er etablert et godt stykke inn i landet bety mye mer ved beregning av ynglinger enn binner som registreres nært landegrensene. Dette gjør at ynglinger som registreres i A-området i Sør-Varanger, østre Karasjok og indre Troms, samt registrerte binner i Tanadalen (B-område) og sørlige Kautokeino i stor grad vil forventes å bruke store deler av tiden sin ute av Norge. Dermed vil det gjennom registrering og observasjoner ofte observeres flere ynglinger enn det som beregnes. da de ikke oppholder seg i Norge hele sesongen.

Bestandssituasjon

Ifølge NINA rapport 2594, *DNA-basert overvåkning av brunbjørn i Norge 2024*, ble det i 2024

registrert 76 forskjellige individer i region 8. Av totalt 291 fungerende DNA-prøver som gav treff på individ ble det registrert 41 hannbjørner og 35 hunnbjørner. Det er mange av disse individene som vi deler med naboland. På bakgrunn av manglende DNA-materiale fra Sverige, Finland og Russland kan man imidlertid ikke kvantifisere disse. Alle A-områdene for bjørn i region 8 ligger langs grensa. Vi antar derfor at enkelte individer vi registrerer i Norge oppholder seg helt eller delvis i andre land noen sesonger.

De siste årene har spesielt hårfelleprosjektene bidratt til en mer systematisk innsamling av DNA fra bjørner i østre del av Karasjok, både i A- og B-området. Dette har gitt mye kunnskap om den lokale bjørnebestanden og dens områdebruk på norsk side. Vi vet også gjennom slektskapsanalyser at det er flere av ynglingene som har tilknytning til «finske» hannbjørner.

I Sør-Varanger er det årlig ynglinger som registreres utenfor A-området på Jarfjordfjellet inn til Russergrensa. Vest for Munkefjordelva er det også årlige yngleobservasjoner. De ynglende binnene ved Munkefjordelva er kjente, godt voksne binner som har vært registrert over mange år i den vestligste utstrekningen av A-området og B-området i kommunen.

Om lisensfelling

I stortingsmelding nr. 15 (2003–2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av bjørn kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere.

Stortinget har, gjennom rovviltforliket i 2011, sagt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. Samtidig sier retningslinjer av 19. mai 2023 at så lenge det regionale bestandsmålet ikke er nådd skal det være en restriktiv bruk av lisensfelling, og en bør være forsiktige også utenfor forvaltningsområdet.

Statsforvalterens vurderinger

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet bjørn, og dens genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at bjørnen forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Vi vurderer at et uttak av 2 reproduserende binner kan gjøre at målet i naturmangfoldloven § 5

nåes i et senere tempo enn om bjørnebestandens utvikling hadde vært det eneste hensynet å ta. Samtidig vurderer vi at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og 12 er omtalt videre i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det er god kunnskap om bjørnebestanden i Skandinavia og i region 8, jf. naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren visert til overvåkingsresultater og rapporter på Rovdata, blant annet *NINA rapport 2594 DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2024*.

Det finnes tilstrekkelig kunnskap om hvilken effekt felling av et gitt antall individer med gitt kjønnsfordeling vil ha på bjørnebestanden. Naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor ikke vesentlig vekt.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet er av oppfatningen at det gjennom nasjonale og regionale bestandsmål for bjørn, samt den todelte målsetningen er gjort en vurdering av økosystemets samlede belastning. Videre vurderer sekretariatet at et uttak av 4 bjørn, derav inntil to binner ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har sekretariatet lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Skadebilde og skadepotensial

Både i Finnmark og Troms er det kalvingsområder for rein i A-områder for bjørn. Sekretariatet er kjent med *Rapport frå Viltskadecenter 2012:6*, fra samarbeidsprosjektet mellom Viltskadecenter, Det skandinaviske bjørneprosjektet, Udtja skogsameby og Gällivare skogsameby (Støen, O.G. et al. 2022, Brown bear predation on semi-domesticated reindeer and depredation compensations) som har sett på bjørnepredasjon på rein og potensielle effekter av tre forebyggende tiltak. I tillegg har vi sett til NINA rapport 2585, Bjørnens predasjon på tamrein.

Tall fra bjørn- og tamreinprosjektene i Sverige viser at det er stor individuell forskjell på bjørner sin drapstakt. Statsforvalteren mener bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein. Endringer i klima og en stigende bestand gjør at vi opplever en større konflikt mellom reindrift og bjørn enn tidligere, i både tid og rom.

Det oppstår akutte skadesituasjoner med bjørn hvert år i B-området for bjørn i rovviltregion 8.

Sekretariatet viser til brev fra KLD, datert 30. september 2024, Oppfølging av tiltakspakke om reindrift og energi – lisensfelling og kvotejakt, hvor det vises til hastetiltak nr. 4:

«I reinbeitedistrikter som er særlig utsatte og som har store tap til rovvilt bør det så langt det er mulig legges til rette for presise tapsforebyggende uttak av rovdyr gjennom kvotejakt/lisensfelling.»

Sekretariatet ser ikke at det å differensiere kvoter for lisensfelling mellom reinbeitedistrikter vil kunne bidra til mer presise tapsforebyggende uttak. For reindriften er det særlig kalvingsområder som er utsatt for store tap til bjørn. Der det er fast forekomst av bjørn i kalvingsområder er det A-område for bjørn. Lisensfellingskvote på bjørn her ville ikke vært i tråd med gjeldende politiske føringer om oppnåelse av bestandsmålene for rovvilt eller prinsippet om å føre en tydelig differensiert forvaltning.

Bjørnebestandens utvikling og utbredelse

I 2024 ble det felt fire bjørner ved skadefelling i Finnmark, hvorav én hunnbjørn, den var 3 år. I 2023 var det ikke kjent avgang av bjørn i region 8. Over årene (2019–2024) ble det på skadefelling skutt 11 bjørner i Finnmark. Tre av disse har vært hunnbjørner, ingen av hunnbjørnene har vært eldre enn 3 år.

I løpet av de siste 6 årene har vi i Finnmark registrert et tilfelle hvor en bjørnunge er drept av et annet dyr. Ut over dette kjenner vi kun til bortgang av bjørn gjennom skadefelling. Ved å se på prøver samlet gjennom DNA-overvåkingen, finner vi at en stor andel av ungene, som vi ved hjelp av DNA- og fotodokumentasjon er sikre på at er årsunger, har blitt funnet igjen påfølgende år. Så det kan tyde på at overlevelsen de første 3 årene blant bjørnunger har vært god de siste årene.

I Finnmark så det ut til at bestanden i 2023 hadde en uvanlig rask nordlig forflytning, og det ble flere skadesituasjoner med bjørn i sauebeiter i Nesseby, Sør-Varanger og Tana.

I Finnmark viser DNA-prøver fra skadesituasjoner for sau og vevs-prøver fra de felte bjørnene at det stort sett dreier seg om hann-bjørner, ofte unge. Dette har tett sammenheng med at sau på beite og kalvingsland primært ligger i B-området. Utviklingen i bjørnebestanden viser gjennom DNA-registreringer at binnefronten og den faste forekomsten av bjørn nærmer seg områdene med sau på beite i B-området i Finnmark.

Tydelig differensiert forvaltning

Det er et mål om å oppnå bestandsmålet for bjørn innenfor A-området i regionen. Likevel ser vi at mange av binnene som bidrar til dagens bestandsregistrering ofte registreres i B-området. Lisensfelling i B-området kan føre til uttak av etablerte produktive binner.

Vi viser til retningslinjer i brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 19. mai 2023, om at det skal være en restriktiv bruk av lisensfelling dersom bestanden i den enkelte region er under bestandsmålet, og videre at nemndene bør være forsiktige når det gjelder uttak av binner der en er under bestandsmålet. Region 8 er under bestandsmålet. Lisensfellingskvoten settes lavere

enn skadefellingskvoten fordi skadefelling i motsetning til lisensfelling gir mulighet til en konkret vurdering av uttak av det enkelte skadegjørende individ.

For å unngå at uttaket av binner blir for høyt settes binnekvoten til 2 dyr. Et slikt uttak vil forsinke oppnåelsen av bestandsmålet, men vil ikke være skadelig for bestandens overlevelse. En tydelig differensiert forvaltning er avgjørende for beitenæringene. Bjørnen i regionen er ikke avhengig av sau og rein. Med en tydelig differensiert forvaltning kan møter mellom bjørn og beitedyr holdes nede, og bestanden kan bygges opp uten proporsjonalt økt konflikt.

I brev fra Klima- og miljødepartementet datert 19. august 2024 om avgjørelse av klager på vedtak om kvoter for lisensfelling av brunbjørn i region 3, 5 og 8 i 2024, så vurderte departementet at daværende kvote for lisensfelling av bjørn kunne opprettholdes, men med tilleggsvilkår om at Statsforvalteren ble gitt fullmakt til å avslutte lisensfelling dersom det ble avgang av binne gjennom skadefelling, lisensfelling eller annen irregulær avgang. Lisensfellingskvoten var da fylt, så i praksis ble ikke tilleggsvilkåret aktuelt.

Behovet for et slikt tilleggsvilkår for lisensfellingsperioden 2025 er vurdert. Bestandsutviklingen for bjørn i Finnmark er vektlagt. Det er lagt vekt på at det ikke er kjent avgang av binner eldre enn tre år de siste årene. Videre er det vektet at uttak av bjørn ved skadefelling og annen irregulær avgang etter tidspunkt for nemndas vedtak skal belastes lisensfellingskvoten. På denne bakgrunn så vurderer sekretariatet at det ikke er behov for en ny vurdering fra Statsforvalteren i tilfelle kvoten belastes én binne. Om kvoten belastes to binner stanses lisensfelling. Vi tilrår derfor ikke dette tilleggsvilkåret for lisensfellingsperioden 2025.

Konklusjon

Sekretariatet vektlegger skadehistorikk på sau og rein og potensialet for skadesituasjoner fra bjørn også i 2025. En tydelig differensiert forvaltning er eneste tilfredsstillende løsning, og bestandens utbredelse skal reguleres gjennom lisensfelling. Vi innstiller til en kvote på 4 bjørner i B-området i Finnmark, hvorav inntil 2 binner, og vurderer at denne kvoten ikke truer bestandens overlevelse.

Uttak av bjørn ved skadefelling og annen irregulær avgang etter tidspunktet for nemndas vedtak belastes lisensfellingskvoten.

34/25 Anmodning om kvote for betinget skadefelling av gaupe 1.6.2025–15.2.2026

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 anmoder Miljødirektoratet om å fatte skadefellingskvote på seks gauper i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland i perioden 1.6.2025–15.2.2026.

Saksfremstilling

Når gjennomsnittet av registret bestand over de tre siste årene ligger under bestandsmålet for regionen er det Miljødirektoratet som setter kvote for skadefelling av gaupe. I region 8 ble det i årene 2022, 2023 og 2024 registrert henholdsvis 6, 9 og 11 familiegrupper. Dette gir et gjennomsnitt over de siste tre år på 8,7 familiegrupper. Altså under bestandsmålet for regionen, som er 10 ynglinger.

Gaupe – overvåking og bestandsdynamikk

Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. Det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i beregnet maksimal luftlinjeavstand som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene, og skal angi ytterpunktene i et hjemmeområde for en hunngaue med unger. Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som lever i Norge det enkelte år.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (Andersen mfl. 2013) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent ($\lambda=1,20$), men med en betydelig grad av variasjon mellom regioner, år, og individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser Andersen mfl. (2013) i en teoretisk beregning at en avskytning på 16,7 % av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt. Selv om vi mangler finskala kunnskap om alderssammensetning av hunngauper, fødselsrate, overlevelse, og tids- og romlighetsvariasjon i byttedyr, kan det tyde på at tilgang til byttedyr er relativt stabil og oversiktlig i Troms, og mer avhengig av sesong og ikke så oversiktlig i Finnmark (Walton mfl. 2016).

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Tilgang til rein vinteren før fødsel av unger, og tilgang til rein vinteren etter fødsel påvirker sterkt sannsynlighet for at gaupe får avkom, og at avkom blir rekruttert til bestanden (Walton mfl. 2016). Dette avhenger av både årlige variasjoner i klima og migrasjonsmønstre av rein innenfor revirarealene til gaupe, og tilgang til alternativt byttedyr om rein ikke er tilgjengelig om vinteren (Mattisson mfl. 2015, Tveraa og Linell 2015, Walton mfl. 2016). I tillegg er det mer sannsynlig at eldre hunngauper får avkom enn yngre gauper (Nilsen mfl. 2012).

Bestandssituasjonen for gaupe

I sesongen 2023/2024 ble det registrert 296 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette var en nedgang på 18 familiegrupper siden 2022/2023. Det nasjonale bestandsmålet er 65 årlige ynglinger. Siste årlige rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet er *NINA rapport 2475b, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2024*. Fra denne fremgår at det i perioden 2022 til 2024 var et gjennomsnitt på 69,3 påviste familiegrupper på landsbasis.

I Troms og Finnmark er bestandsmålet for gaupe ti familiegrupper, hvorav fire skal være i Finnmark. Over årene 2022, 2023 og 2024 har det blitt registrert henholdsvis 6, 9 og 11 familiegrupper, hvorav henholdsvis 0, 1 og 2 er registrert i Finnmark. Prognosen for antall familiegrupper i regionen i 2025, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta 2024, viste 11 familiegrupper. Per 25.4.2025 ser det ut til at prognosen blir å stemme ganske bra.

I Nordland ble det i 2024 registrert 13,5 familiegrupper, mot 11,5 i 2023, 6 i 2022 og 10 i 2021. Prognosen for antall familiegrupper i 2025 var her 12,8. Bestandsmålet i Nordland er 10 familiegrupper.

Siden 1.1.2023 er det registrert avgang av 16 gauper i Troms og Finnmark. To felt i Nordreisa henholdsvis 30.3.2023 og 1.2.2024. To er felt i Balsfjord kommune 7.2.2024 og 21.2.2024, en i Tromsø kommune 12.2.2024 og en på Tjeldøya i Tjeldsund kommune 16.2.2024. En hanningaupe felt på skadefelling i Nordreisa 6.4.2024. I Samarbeidsområdet med Nordland, i Narvik kommune er det registrert avgang på én voksen hanningaupe 4.3.2023, denne ble felt ved skadefelling, og siden den ble felt i samarbeidsområdet med Nordland ble denne belastet kvoten for Troms og Finnmark. En gaupeunge er avlivet på grunn av sykdom 26.11.2024. I 2025 er det tatt ut 3 gaupe på skadefelling; én i Lebesby kommune, én i Lyngen og én i Dyrøy. Fem gauper er felt på kvotejakt, i Gratangen, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Tana kommuner.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén mfl. 2002, Andersen mfl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen mfl. 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe, totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen mfl. 2011).

Prognosemodellen for gaupebestanden i region 8 viser at gaupebestanden i regionen trolig vil ligge rundt bestandsmålet før jakt i 2026 dersom 5 hunngauper felles under jakta 2025 (Prognose er 10,2 familiegrupper med 75 % CI 6–15,8). I 2025 er det felt fem hunngauper.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er todelt, jf. rovviltforliket av 2004. Den todelte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder. Rovviltneimnda skriver videre at det er uunngåelig at enkelte kalvingsområder vil være i A-områdene for rovvilt, og at de ønsker å konsentrere nødvendig bestandsregulering i A-områdene, innen kalvingsområdene.

Potensiale for skade på bufe og tamrein

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

De aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyrprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Dokumenterte skader på bufe og tamrein

Årlige dokumenterte gaupeskader på sau og rein i årene 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 og 2024 har i region 8 vært på henholdsvis 198, 147, 186, 159, 266, 194 og 242. Det er vanskelig å dokumentere tap, spesielt av små lam og kalver. På barmark er det ekstra vanskelig. I 2020 ble 175 rein dokumentert drept av gaupe, 40 av disse i perioden 1.6.–30.11, hvorav 22 etter 20.10, da var det snø i fjellet.

De siste registreringssesongene er det dokumentert familiegruppe av gaupe i samarbeidsområdet med Nordland.

Naturmangfoldloven §§ 8–12

Årlige rapporter fra Rovdata som Bestandsovervåking av gaupe 2024 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2024 og NINA Rapport 2475, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2024, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling av et gitt antall individer vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013, og NINA rapport 1200, Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014.

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det en kjent avgang på 46 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men sju er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at uttak av inntil 6 gauper ikke ville påvirket økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har sekretariatet lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Sekretariatet vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder kvote for skadefelling av gaupe.

Vurdering av kvote for skadefelling

Det er registrert en relativt tett bestand fra Balsfjord og nordover i Troms. Videre er det vekst i bestanden i sørlige Troms og i samarbeidsområdet i Nordland. Også i Finnmark har det vært økt gaupeaktivitet, selv om delmålet om 4 registrerte ynglinger i Finnmark ikke er nådd. Vi har de siste årene en kjent avgang av få voksne hunngauper sett opp mot registrerte ynglinger, dette indikerer potensiale til økning i antall ynglinger i registreringsperioden 2025/2026.

Det lar seg i liten grad gjøre å skille gaupe og beitedyr i region 8. Gaupa i regionen har tamrein som viktigste byttedyr, sau er også på matseddelen hos mange gauper. Akutte situasjoner der potensialet for videre tap er ekstra stort, og det ut fra prinsippet om differensiert forvaltning ikke finnes annen løsning enn felling, vil trolig inntreffe. Sekretariatet vurderer at en kvote for betinget skadefelling på seks gauper ikke vil true bestandens overlevelse.

35/25 Beredskapsplan rovvilt

Først vil sekretariatet vise til Miljødirektoratet sin:

[Statens samlede beredskap i rovviltsaker - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/statens-samlede-beredskap-i-rovviltsaker)

Hvor Miljødirektoratet også linker til:

[Rovviltforvaltning, rovdyrforvaltning - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/rovviltforvaltning-rovdyrforvaltning)

Det vises til at alle partier på Stortinget har inngått et rovviltforlik som gir rammer for forvaltning av rovvilt i Norge. Det er bestemt hvor mye rovvilt det skal være i Norge, at vi skal ha både rovvilt og beitedyr, og at hovedgrepet for rovviltforvaltningen er differensiert forvaltning.

Et detaljert regelverk styrer ansvarsfordeling, myndighet og roller. Over statsbudsjettet tildeles årlig ressurser for forvaltning, kunnskapsinnhenting, forebygging og konfliktdemping samt erstatning for rovvilt drepte beitedyr.

En god beredskap i rovviltsaker er avhengig av et velfungerende samarbeid mellom mange aktører fra beitebruker og beitelag, fra siidandel og reinbeitedistrikt og til direktorat og departement. Statsforvalteren har en koordineringsrolle og en begrenset myndighet når det gjelder å tildele midler til akutte tapsforebyggende tiltak og til å vurdere skadefelling av rovvilt. Videre er det også Statsforvalterens oppgave å administrere kvoter for kvotejakt og lisensfelling av rovvilt.

Statsforvalteren jobber nå med en ordning med ett telefonnummer som kan ringes når det utenfor ordinær arbeidstid er saker som angår rovvilt. En tastemeny vil føre innringer til riktig mottaker, enten det dreier seg om kvote for jakt eller lisensfelling, akutte rovviltsituasjoner, melding om felt rovvilt eller skadeskutt rovvilt. Det nye, foruten at det blir ett telefonnummer å forholde seg til, er at akutte henvendelser vil gå i en ringesløyfe, for å sikre raskest mulig svar.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har beredskap for rovviltsaker, med rutiner for ulike henvendelser. Beredskapen er operativ, men i endring. Sekretariatet gir oppdatering om beredskapsplan rovvilt på neste rovvilt nemndsmøte.

36/25 Status om konsultasjoner forvaltningsplan for rovvilt

Rovviltnemnda har invitert reindriftsinteresser til konsultasjoner i forbindelse med forvaltningsplan for rovvilt i region 8 (Finnmark, Troms og deler av nordre Nordland). Påmeldingsfristen er 14. mai.

Møtene finner sted:

Dato: 26. mai 2025

Tid: 09:00-16:00

Sted: TROMSØ, Fylkeshuset, Strandvegen 13 (møterom Senja nord og sør)

Dato: 4. juni 2025

Tid: 09:00-16:00

Sted: ALTA, Canyon Hotell, Markedsgata 6 (møterom Sautso)

Dato: 5. juni 2025

Tid: 09:00-16:00

Sted: KARASJOK, Scandic Hotel, Leavnnjageaidnu 49, 9730 Karasjok

Dato: 12. juni 2025

Tid: 09:00-16:00

Sted: KIRKENES, Scandic Hotel, Kongens gate 1-3, 9900 Kirkenes

Svenske samebyer med reinbeite i Troms er invitert til et eget konsultasjonsmøte:

Dato: 27. mai 2025

Tid: 09:00-16:00

Sted: VOLLAN gjestestue, Torgveien 2, 9040 Nordkjosbotn

Videre konsultasjoner med andre samiske interesser kommer senere.

37/25 Neste møte

Neste nemndsmøte blir et Teams-møte torsdag 26. juni klokken 9.–11.